

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Házhoz hordva:

Egész évre	18.—
Fél évre	9.—
Negyed évre.....	4.50
Egy hóra.....	1.50
Egyes szám	6 fill.

„.

Szerkesztőség:

Deák Ferencz-utca 12. sz.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA

Alapította:

GOMBOS FERENCZ

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Postán küldve:

Egész évre	24.—
Fél évre	12.—
Negyed évre	6.—
Egy hóra	2.—
Egyes szám	6 fill.

„.

Kiadóhivatal:

Deák Ferencz-utca 12. sz.

Az oláh hadsereg katasztrófális veresége Bukarest előtt.

Budapest, december 4. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Hivatalos.) Keleti harctér: Mackensen vezértábornagy hadserege:

Az Argesul melletti csata döntő fontosságú győzelemmel végződött. Az Argesul alsó folyásánál a dunai hadsereg előretörését a románoknak és szövetségeseinek nagy reménykedéssel kísért ellentámadása nem tudta megakadályozni. Az ellenséges támadó csoportot Draganescótól északkeletre megállítottuk és átkaroló előrenyomulással a Neajlovon át visszavetettük. E harcokban a német, bolgár és ottomán csapatok oldalán osztrák-magyar vadászok és útegek is résztvettek. Ezzel egyidőben Bukaresttől nyugatra egy hadseregcsoport kiküzdötte az átkelést az Argesul folyón. Ez a csoport tegnap Tituig nyomult előre és itt fogadta a romjait az első román hadseregnek, amelyet Krafft von Delmensingen altábornagy osztrák-magyar és német csapatai előző nap Pitesceitől délkeletre visszavertek. Erős román osztagokat megsemmisítettünk. Tovább északra a szövetségesek elfoglalták Tirgovistet. A Kis-Olahországban annak idején elvágott román csapatrészek minden oldalról folytonosan hajszolva, apránként felmorzsolódnak. A Dana-ut szabad. A rendkívül gazdag zsákmányt még megközelítő pontossággal sem lehet megállapítani, óráról-óra növekszik.

József főherceg vezérezredes harcvonalai: Amíg így az oláh sikágon ellenteleinknek legújabb szövetséges társát döntően megvertük, addig az oroszok hasztalanul erőlködtek azon, hogy Arz és Kövess tábornokok vitéz osztrák-magyar és német csapataival szemben olyan eredményt érjenek el, amely Romániára is visszahatna. Bár a tehermentesítő kísérletek bizonyára nincsenek még befejezve, tegnap a Kárpátokban az orosz támadások lanygulása is azt mutatta, hogy a kimerült és erősen megviselt ellenség sürgős harci szünetre szorul. Csupán a Felső Trotus-völgy mindkét oldalán folytatták az oroszok változatlan hevességgel támadásaikat. Helyenként tízszer is megújították rohamaikat, de a harcoknak jelentéktelen hullámszerűsége eltekintve, mindenütt visszavertük őket. Ennek a szakasznak déli részén ismét elragadtunk az ellenség kezéből egy magaslatot, amelyet nemrég veszítettünk el.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege harcvonalai: Helyenként alárendelt jelentőségű harci cselekmények voltak.

Olasz harctér: A Karszt-szakaszon tovább tart az ágyútűz. Az aknavető harcok is újból megkezdődtek. Egy olasz repülőraj Teittonle-re, Grosrepen-re és Sezana-ra hatás nélkül dobott bombákat.

Repülőink megtámadták az ellenséget és Mavhinje mellett egy Caproni-gépet négy bennülővel leszállásra kényszerítették. A harcokban Banfield sorhajóhadnagy és Brumowski főhadnagy tüntették ki magukat.

HÖFER altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Berlin, december 4. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Albrecht württembergi herceg tábornok hadserege: Az Ypern és a Wytschäte-hajlásban robbantásokkal kapcsolatban angol járőrök állásaink felé közeledtek. Egyeseknek sikerült legelső ártainkba benyomulniok; visszaűztük, vagy kézitusában legyűrűk őket. A többi hadseregnél nem volt különösebb jelentőségű esemény.

Keleti harctér: Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonalai: A Driwsjatiótól északra, erős tüzérségi előkészítés után, orosz csapatok vonalaink ellen nyomultak. Nagy veszteségük között visszautasítottuk őket. Épp így megbiúsult a Bisztryca-Solotwinska mellé az ellenséges osztagoknak előretörése. Tarnopoltól nyugatra és Stanislautól délre saját vállalkozásaink sikerrel jártak.

József főherceg vezérezredes harcvonalai: Az oroszok támadó tevékenysége alábbhagyott. Csupán könnyen visszautasított gyenge előretörésekhez tudták még erejüket egyes pontokon összeszedni. Uglátszik, hogy fokozott tüzérségi tevékenységükkel a támadások lanygulását akarják palástolni. Némileg erősebb volt az orosz nyomás az erdélyi keleti harcvonalon. A Trotus-völgyben sikerült az ellenségnek kissé előrehaladnia. Tovább délre

német és osztrák-magyar csapatok egy nemrég elvesztett magaslati állást ismét visszafoglaltak.

Mackensen vezértábornagy hadserege: December harmadika az Argesul menti csatában meghozta a döntést. Győztünk. Falkenhayn gyalogsági tábornok hadseregeinek hadműveleteit, amelyeket november közepén a Targu Jiu-i győzelmes csata vezetett be, valamint a Duna északi partjára átkelt német, bolgár és ottomán haderők küzdéseit siker koronázta. A Bosch gyalogsági tábornok vezetése alatt harcoló és Sistow felől jövő dunai hadsereg Kühne altábornagynak a nyugati Oláhországon keresztül Krajova felől előrenyomuló hadseregcsoportja Krafft von Delmensingen altábornagynak súlyos harcok után az Argesul mentén a hegységből kilépő csoportja és a Morgen altábornagy parancsnoksága alatt Kampolung felől előretörő német és osztrák-magyar csapatok a Duna és a hegység között egyesültek. A balszárny tegnap elfoglalta Targovistet.

Krafft von Delmensingen altábornagy csapatai Pitescei felől folytatták győzelmi menetüket, teljesen megverték az első román hadsereget és annak maradványait Titu, a Bukarestből Kampolungba és Pitescebe vezető vasuti

vonalak elágazásai pontján át a Schmidt von Knobelsdorf altábornagy vezetése alatt álló vitéz 41. gyaloghadosztály karjaiba kergették. Az Argesul balpartján Bukaresttől északnyugatra és nyugatra a harc sikeresen tovább haladt. A vártól délnyugatra visszavetettük a Maslowon át az Argesul felé a románokat, akiknek a kezünk közé jutott parancsok szerint az volt a szándékuk, hogy a dunai sereget elkülönítve megverjék, míg északi szárnyuk az első román hadsereg helyét áll. Bukaresttől délre erős román-orosz támadásokat kellett elhárítanunk. Az ellenségre itt is súlyos vereség várt. Lovasságunknak, repülőinknek sikerült a román hadsereg hátában vasuti vonalakat megszakítanunk. Csapataink magatartása a győzelmes harcokban minden dicsőretet felülmúlt. Menetteljesítményeink hatalmasak voltak, az ország gazdasága és a kezünk közé került megrakott élelmezési járművek megkönnyítik csapataink ellátását. A román hadsereg a legsúlyosabb véres veszteségeket szenvedte. Az előző napokban ejtett foglyok ezreinek száma tegnap még több, mint nyolcezerrel szaporodott. A zsákmányolt tábori felszerelések és mindenemű hadianyag mennyisége át sem tekinthető.

A dunai hadseregnél 35 ágyú, Titunál 13 vasuti mozdony és sok vasuti kocsi került kezünkbe. A hadműveletek tervszerűen haladnak előre, új harcok előtt állunk, Dobrudzsában sem volt nagyobb harci tevékenység.

Macedón-arcvonal: Romániában a döntést érlelő csapásokra nincs hatással a Cserna keleti partján emelkedő egyik magaslatnak elvesztése, amelyet a szerbek tegnap elfoglaltak és ottani állásunk egyik részének ezzel kapcsolatos áthelyezése.

Ludendorff,
első főszállásmester.

Esti német hivatalos jelentés.

Bukaresttől délre és nyugatra előnyomulunk.
Berlin, dec. 4.

A Wolff-ügynökség jelenti: A Sommetől északra reggel heves ágyútűz volt. Bukaresttől nyugatra és délre előnyomulunk. — Monasztirtól északra ágyútűz.

A bolgár vezérkar jelentése.

Szófia, dec. 4.

A vezérkar jelenti 4-én: Macedón-front: Az ellenség igen hevesen ágyúzza a Monasztirtól északnyugatra és a Cserna-hajlástól keletre fekvő állásainkat. Oláhországban folytatódik az előnyomulás. Az ellenség megkísérelte jobbszárnyunk megtámadását. Visszautasítottuk. Dobrudzsában tüzérségi tevékenység az egész fronton. Miután balszárnyunkon három napon át megkísérelt támadások eredménytelenek maradtak, az ellenség már végleg régi állásaihoz vonult vissza.

Sátiskőjtől újból megtámadtuk. Ellenséges hadihajók bombázták Konstancát. Halálosát nem volt.

Károly király a hadsereg élén.

**Az új hadseregpáncsnok
hadvezéri múltja.**

Budapest, dec. 4.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A sajtóhadiszállásról jelentik: A hadsereg főparancsnokságának a legfelsőbb hadur részéről történt átvétele szükségszerű következménye annak a körülménynek, hogy a világháboruban a nép áll fegyverben, így tehát az uralkodó természetesen önmaga áll hadserege élére. Az ettől eltérő eddigi állapotot az elhunyt uralkodó magas életkora tette indokoltá és az csak 1908-ban statuáltatott, amikor Ferenc József császár és király egy jövődöbeli hadseregpáncsnoki funkciót Ferenc Ferdinánd főhercegre ruházta át. Az ifjú uralkodó, aki most egész hadserege élére állt, sokoldalú és sikeres hadvezéri tevékenységre tekinthet már vissza. Ebben a háboruban ő vezette az Olaszországi fényes májusi offenzíva alkalmával Dél-Itáliában az áttörő csoportot.

Később Kelet-Galiciában azon csapatok főparancsnokságát vette át, amelynek az oroszok nyári offenzívája alkalmával a főtámadást kellett felfogni és ezt az akkori trónörökös főherceg parancsnoksága alatt fel is tartották. Legutóbb főparancsnok volt azoknak a szövetséges haderőknek, amelyek a hadakozást Románia területére vitték át. Általános megelégedéssel fogadja a monarchia Frigyes főherceg tábornagynak a főparancsnokságnak Öfelsége helyettesévé történt kinevezését és hálásan méltányolja, hogy a főherceg két és fél éven át viselte hű vezérkari főnökének, Hötzenborfi Conrád báró tábornagynak tanácsaitól támogatva a főparancsnokságnak sokszor nyomasztó terhet, valamint hogy a főherceg nevéhez egész sor nagyszerű fegyvertény fűződik. A legfelsőbb hadsereg- és hajóhadparancs egész Ausztria-Magyarországban örömet vált ki és azt a szilárd bizakodást kelti, hogy az ifjú császár és király győzelmes hadseregek élén fog majd visszatérni.

Károly király a főhadiszálláson.

Budapest, dec. 4.

A sajtóhadiszállásról jelentik a Magyar Távirati Irodának: Öfelsége, aki a ma közzétett hadparanccsal átvette a hadsereg főparancsnokságát és ezzel a fővezérletet az egész véderő fölött, december 2-án 7 óra 40 perckor udvari különvonattal érkezett meg a hadseregpáncsnokság székhelyére, egyelőre átmeneti tartózkodásra.

Az országos gyász miatt a pályaudvari fogadtatás csak a csekély számú funkcionárius jelentéstételére szorítkozott. Parancsra megjelentek Frigyes főherceg tábornagy és Hötzenborfi Conrád legszűkebb kíséretükkel, Cramon porosz királyi vezérőrnagy, aki Öfelségéhez van beosztva, Kundmann ezredes, állomáspáncsnok, Thurn gróf nagykövet, Widmann báró tartományi elnök, Larisch-Mönnich gróf tartományi főnök, Pulszky miniszteri tanácsos, a kassa-oderbergi vasút vezérigazgatója, Monsignore Kolek püspöki fővikárius, a kormány és a helyi hatóságok képviselői.

Öfelsége a lakosság örömjongásától üdvözölve abba a kastélyba ment, ahol Frigyes főherceg lakik és csendes misét hallgatott. Ezután fogadta a hadseregpáncsnokság tisztjeinek bemutatását, Frigyes főherceg tábornagyot, Conrád tábornagyot, a vezérkar főnökét és a hadműveleti osztály főnökét, Metzger altábornagyot, von Kaltenborn vezérőrnagy, főszállásmestert, az osztályfőnököket, to-

vább a tartományi elnököt és a tartományi főnököket. Az ebédén megjelentek a hadseregpáncsnoksághoz beosztott tábornokok és a két utóbb említett polgári funkcionárius. — Délután Öfelsége az éppen most átvett hadseregpáncsnoki funkció keretében meghallgatta a vezérkar főnökének első jelentését.

A meghódított Románia kihasználása.

Budapest, dec. 4.

A sajtóhadiszállásról jelentik a Távirati Irodának: Miután Romániának nagy része a központi hatalmak kezére kerültek, ezek megkezdték a hódított területek igazgatását. E katonai közigazgatás élén Romániában Tschepe-Weidenbach tábornok áll, aki a háború kezdetekor a 8-ik rajnai hadtest vezére volt. Különböző osztályok vannak alá rendelve, amelyekbe a németek mellett a többi központi hatalom képviselői is be vannak osztva. Az ország kihasználása előzetesen és pontosan megállapított alapelvek szerint történik, amelyek egyfelől Románia szükségleteivel, másfelől pedig az Anglia részéről jogtalanul elzárt központi hatalmak szükségleteivel számolnak.

Az első jelentés a nagy győzelemről.

Budapest, dec. 4.

A Wolff-ügynökség jelenti vasárnap este: Az Argesul melletti csatát, Bukaresttől északnyugatra, a kilencedik hadsereg megnyerte. A császár elrendelte, hogy Poroszországban és Elzász-Lotharingiában negyediken a harangok konduljanak meg.

A görög válság tetőpontján.

Az antant az athéni orosz követ visszahívását kívánja.

Amsterdam, dec. 4.

Párisban már az elmúlt hét elején meg voltak győződve arról, hogy a görög király vissza fogja utasítani az antant követeléseit, mert mostani állásfoglalására Oroszország bírta rá. Páris beavatott körében hire jár, hogy a francia kormány követelni fogja az athéni orosz követ visszahívását.

Rotterdam, dec. 4.

A „Times” jelenti Athénből másodikáról: Délután 3 órakor három francia torpedó-üldöző ágyuzta az Ardetto-halmot, ahonnan egy görög ágyú a francia matrózok szállását, Zapeint ágyuzta. Egyik gránát közvetlenül a királyi palota belső udvarára esett. A palotában éppen konferenciát tartottak. A *venizelisták lapokat felfüggesztették.*

London, dec. 4.

A Reuter-ügynökség jelenti harmadikáról: Kallaris tábornok jelenti: Az elsején lefolyt harcokban 29 görög katonai személy meghalt, 54 megsebesült, a franciák részéről 46 katona meghalt, 97 megsebesült.

Londoni lapok athéni távirata szerint, amikor csütörtökön Pyreuszban angol, francia és olasz tengerészek partraszálltak, a helyzet fenyegetővé lett. Reggel 9 órakor volt az első összeütközés. Az angol-olasz osztagokkal való harc egész nap tartott. A harc este 8 órakor érte el tetőpontját, amikor a görög tartalékosok ágyukat vontattak fel, amelyekkel tüzeltek az angolokra és olaszokra. Francia hadihajók tüzeltek Pyreuszra. Sok ház megrongálódott, számosan meghaltak és megsebesültek.

A „Messagero” jelenti: Larisszában, Korinthosban görög tartalékosok fellázkodtak az antant ellen. A venizelisták elmenekülni kénytelenek.

Athén, dec. 4.

December 3-án este a minisztertanács egybegyűlt. A városban óriási az izgalom.

Athén, dec. 4.

A görög kormány Fournet tenger-naggyal fegyverszünetet kötött. Fournet megelégedett hat üteg kiszolgáltatásával.

A párisi görög követ lemondása.

Páris, dec. 4.

Az Havas-ügynökség jelenti: *Az athéni eseményekre tekintettel Romanos párisi görög követ állásáról lemondott.* A szövetséges államok kormányai közös intézkedéseket tesznek, hogy Athénben az elsején történt merényletért elégtételt kapjanak.

Koronázás előtt.

— Tudósítónk táviratai. —

Budapest, dec. 4.

December 31-én lesz a koronázás.

Budapest, dec. 4.

A koronázást előkészítő bizottság ma délután Hazai miniszter elnöklésével ülésezett. A mostani koronázás lényegesen egyszerűbb lesz, mint volt az 1867-iki, ennek egyik oka a háború, másik pedig egy 1893-ból származó királyi elhatározás, mely szerint az udvar körében előforduló olyan ünnepélyeknél, melyek a magyar korona országait, mint közjogi cselekmények érdeklik, az udvari főbb szolgálat teljesítésével, kizárólag magyar zászlósokat kell megbizni.

Az értekezlet részletesen megbeszélte az ünnepségek szertartásait s azok végrehajtását. A koronázás végleges megállapodás szerint december 31-én történik meg. A király a királynéval 27-én érkeznek Budapestre s a koronázás után négy nap múlva ismét elutaznak.

A királyi pár 27-én érkezik Budapestre.

A kormányhoz közelállók jelentik, hogy a koronázás napját véglegesen december harmincegyedikére tűzték ki. Károly király és Zita királyné december 27-én a fővárosba érkeznek. Ottar tózkodásuk alatt felfüggesztik az országos gyászt és az udvarnál ünnepségek lesznek. A koronázásra több főherceg és főhercegnő lejön, valamint az osztrák kormány tagjai és képviselők is jelen lesznek. Minthogy a királynak hadügyi és külügyi dolgokkal kapcsolatosan igen sok a dolga, a királyi pár a koronázás után visszatér Bécsbe.

A királyi hitlevél megszövegezése

A királyi hitlevél szövegét, úgy mint 1867-ben történt, most is egy megválasztott bizottság fogja megszövegezni. Ebbe az országos bizottságba a képviselőház 24, a főrendiház pedig 12 tagot választ. Tíz az országos bizottság megválasztása iránt a képviselőház holnapi ülésén tesz előterjesztést. Értesülésünk szerint a 24 tagból 16-ot a munkapárt választ, 8-at az ellenzéki pártoknak engednek át és pedig az egyesült függetlenségi pártnak 3, a Károlyi-pártnak és alkotmánypártnak 2-2 és a néppártnak 1 helyet.

Az ellenzéki pártok valamennyien részt kívánnak venni a regnikoláris bizottságban és szó van arról is, hogy a parlament egyes olyan tagjainak, akik nem tagjai egyik pártnak sem, mint például Serényi Béla gróf, Návai Lajos és Vázsonyi Vilmos helyet kérnek az országos bizottságban.

A Károlyi-párt bizalmas értekezlete.

Budapest, dec. 4.

Károlyi Mihály Egyetem-utcai palotájában ma délután 1 órakor bizalmas tanácskozás volt, melyen a Károlyi-párt tagjai közül Justh Gyula, Batthyányi Tivadar, Holló Lajos, Barabás Béla, Hock János, Beck Lajos, Justh János, Kobek Kornél voltak jelen. A bizalmas értekezleten elsősorban afölött tanácskoztak, hogy a koronázási hitlevél módosítása tekintetében a Károlyi-párt milyen javaslatokat tegyen. Szóba került azután, hogy a párt javasolja-e, hogy a királyhoz feliratot küldjenek. Értesülésünk szerint többen felszólaltak, hogy amennyiben a munkapárt Tisza Istvánt óhajtana a koronázásra nádorhelyettesként megválasztani, ez esetben az ellenzék ellenjelöltet állítson.

Batthyányi Tivadar újból ismertette a pártközi bizottság ülésén történeteket. Magyar ellenzéki ember abba bele nem nyugodhatik, hogy Tisza legyen, aki a többség jogán magát ezen állásra feljelöltja.

Batthyányi figyelmeztet arra, hogy egyik kormánylap közlése valami házszabálycsinnyfelére enged következtetni Batthyányi figyelmezteti Tiszát és a többséget, ha bárminő csinnnyel vagy erőszakkal megpróbálnák Tisza választását keresztülforszírozni, lássák ennek következményeit. Reméli, hogy a többi ellenzéki pártokkal együtt harcolva, meg tudják akadályozni Tisza megválasztását.

Justh Gyula rámutat arra, hogy szégyen lenne a nemzetre és a királyra, ha Tisza koronázná meg a királyt. Szégyen volna az ellenzéknek, ha engedné, hogy Tiszát válasszák meg nádorhelyettesnek. Követeli, hogy először egy hitlevél-szerkesztő bizottságot küldjenek ki azután válasszák meg a nádor helyettesét. Indítványozza, hogy mondja ki a párt, hogy Tisza megválasztása ellen a végsőig küzd. Felkéri a többi ellenzékiet az akcióban való részvételre. Az indítványokat elfogadták és Lovász, Holló és Polónyi Dezsőből álló hármast bizottságot küldték ki a hitlevélre vonatkozó kívánságok megszerkesztésére. Holnap délután újból értekeznek.

Berzeviczyt jelölik nádorhelyettesnek

Budapest, dec. 4.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint, miután Beöthy Pál még mindig gyöngélkedik, kormánykörökben szükségesnek tartják a házelnöki tisztség betöltését. Az elnöki állásra Berzeviczy Albertet óhajtják megnyerni. Ezzel kapcsolatban beszélnek, hogy a nádorhelyettesi állásra szintén Berzeviczyt jelölnék. Remélik, hogy a jelöltséget kompromissziumként az ellenzéki pártok is elfogadják.

A közgyűlés előkészítése

— Az „Ujság” tudósítójától. —

Tegnap délután **Esterházy László dr.** h. polgármester elnökle alatt ülést tartottak a közgyűlés szakszabotárságai.

A kerületi kapitányok

szomorú kalváriát járt ügye ismét napirendre került. Mint ismeretes, a város 1904-ben a belügyminiszterhez felterjesztett szervezési szabályrendelete megszünteti a kerületi kapitányi és jegyzői állásokat. Erre való hivatkozással a különböző fizetésrendezési határozatokból a kerületi kapitányok, mint átmeneti jellegű funkcionáriusok, kimaradtak. A közgyűlés utóbb belátta, hogy azért, mert a szervezési szabályrendelet életbeléptetése egyrészt a pénzühiány, másrészt a jóváhagyás hiányában kitolódott, nem halhatnak ében e tisztviselők sem és 1914-ben megfelelő fizetési osztályokba sorozta a kerületi kapitányokat és jegyzőket, mikor pedig a közigazgatási tisztviselőknek kiutalt állami segély névjegyzékét összeállította, felsorolta köztük a par excellence közigazgatási funkciót végző kerületi tisztviselőket is. A belügyminiszter azonban sem a fizetésrendezésről szóló közgyűlési határozatot nem hagyta jóvá, sem azt nem ismerte el, hogy közigazgatási tisztviselők s mint ilyenek részesítendők a háborús segélyben. A közgyűlés utóbb megszavazott s még a jóváhagyást megelőzően ki is utalt valami drágasági pótlékot a kerületi kapitányságok alkalmazottainak, a fizetésrendezési ügyük azonban függőben maradt mindmáig. A tanács javasolja, hogy a közgyűlés ismétlje meg 1914-ben hozott határozatát, amely a fizetési fokozat megállapítására vonatkozik olyformán, hogy két évre visszamenőleg a felemelt járandóságot utalja ki.

Apáthy István: Mennyit tesz ki ez az összeg?

Nemes: 14,400 koronát.

Apáthy: Es mennyi esik egy személyre ebből?

Nemes: 1100, illetve 1000 korona.

Apáthy: Tíz pár talpra való!

Páter: Fél talpra való!

Kiss Mór: Csak hogy papirtalpra. (Derűtség.)

A szakszabotárságok természetesen egyhangulag fogadták el az előadói javaslatot.

Amit nem hagy jóvá a miniszter.

A város a múlt esztendőben olyan megállapodásra jutott **Péter György** kertésszel, hogy egy 13 holdas városi területet átad, két holdat pedig bérbead Péternek s csupán azt köti ki, hogy a földéken termelt zöldségterméket a város által megállapított áron a piacra dobja, abból a célból, hogy ezzel is mérsékelje a piaci árakat. Ezt a határozatot **Szabó József** és társai megfellebbezték, a belügyminiszter pedig azzal tagadta meg a határozat jóváhagyását, hogy a kolozsvári zöldségtermelők existenciális érdekeit sérti a közgyűlés döntése.

Apáthy István dr. szólalt föl a kérdésnél. Nagyon sajnálatosnak tartja, hogy a belügyminiszter, amikor a város enyhíteni akar a drágaságon, keresztetzi azokat az utakat, amelyeken azt a célt akarják megközelíteni. Annál sajnálatosabb ez akkor, amikor egy fő káposzta 1 korona, egy tök 2 korona, egy murok 20 fillér. Lehangelő, hogy a város a legjobb akarat mellett sem tud segíteni ezeken az állapotokon s a miniszter kontrakarrirozza terveinket.

A szakszabotárságok elhatározták, hogy a 13 holdas földet ugyanazokkal a feltételekkel, mint a két holdat, bérbe adják Péternek.

Segesváry Viktor dr. jelentést tett a nádaskóródi erdő kihasználásáról, majd két kérdés kapcsán

a kolozsvári egyetem jövője

került szóba. **Esterházy dr.** ismertette a budapesti műegyetem és a kolozsvári egyetem arra irányuló kérését, hogy a harcsterről visszatért egyetemi hallgatók gyámolítására szolgáló segély-

alapokat támogassa a város. Az előadó javasolta, hogy a műegyetemnek 200, a kolozsvári egyetemnek 1000 koronát szavazzanak meg e célra.

Tanács József szerint erre a célra nagyobb, 10,000 koronás alapot kell létesíteni, amelyet 500 koronás részletekben törleszt majd a város.

Biró Balázs utalt arra, hogy a háboru után nem lehet kitérni az elől, hogy a város minden rendelkezésre álló módon támogassa az egyetemet, amelyet nemcsak az új egyetemnek konkurenciájával szemben kell megvédeni, hanem azzal a reklámszerű propagandával szemben is, amellyel a többi egyetem a mi egyetemünk rovására él. Szerinte a momentán segítség a legsürgősebb. A rokkant egyetemi hallgatók támogatása négy-öt évig lehet aktuális, ajánlja tehát, hogy évi ezer koronát szavazzanak meg olyformán, hogy minden évben legalább egy egyetemi hallgató existenciáját biztosítani lehessen ebből az összegből. Bizonyos az is, hogy az egyetemmel kapcsolatos intézmények fejlesztése társadalmi feladat s a városnak is kötelességeket kell leróni ezen a téren. **Kosutány Ignác** felszólalása után **Apáthy** javaslatára elhatározták, hogy az évi ezer koronát azzal szavazzák meg, hogy az összeget a segélyalap jövedelméhez kell csatolni.

Több kisebb ügygel foglalkozott ezután az ülés. **Fekete-Nagy Béla ny. h. polgármester** kérte, hogy nyugdíját, épp úgy, mint **Szvacsiná Géza**, **Nagy Mór**, **Tarnay Mór** nyugdíjazásánál történt, kegydíjjal egészítsék ki.

Apáthy: Azok nem voltak bankigazgatók.
Merza Gyula: Napirendre térünk a kérdés fölé.

Mustárdy: Ebben az évben fedezet nincs rá.

Apáthy: Tehát fedezet hiányában térünk felátte napirendre.

A szakszabotárságok így is döntöttek.

Végül **Somody András dr.** számolt be a tervezett

zsir- és tej-jegyrendszeréről.

Jelentette **Somody**, hogy előbb 548, utóbb pedig 493 sertést vásároltak s jelenleg még 410 darab sertés van. Mivel kilátás van rá, hogy egy vagon zsirt kap a város a zsirközponttól, közelebből életbeléptetik a zsirjegyrendszert s bizonyos, minimális zsirmennyiséget biztosítanak mindenki számára.

A tej-jegy beállításával szintén foglalkoznak, mert az uzsonna-kávé betöltésével naponta 140 liter tej felszabadult és 100 menekült tehén ellátását magára vállalja a város. Mivel azonban a menekült állatok nagyrésze ki van éhezve, nem kecsegtet azzal, hogy a programot egész bizonyossággal végrehajthatják. A hatósági tejből a terv szerint aggok, betegek és a 3 éven alóli gyermekek részesülnének. Számítani kell a deficitre is, az előrelátható 10—14.000 korona ráfizetést azonban bőven lehet fedezni a hatósági élelmiszerüzemek eddig közel 50.000 koronát kitevő többletjövedelméből.

Apáthy István utal arra, hogy az előadói javaslat sok kibúvóra ad alkalmat, mert lesznek, akik orvosi bizonyítvánnyal igazolják betegségüket s akkor sok gyerek fog elesni a tejtől, holott elsősorban a gyerekek szorultak rá a tejre, nemcsak a 3 éven aluliak, hanem a nagyobbak is. A javaslatot azzal fogadja el, hogy csak a 7 éven aluli gyerekek kapjanak városi tejet. Az indítványt **Biró Balázs** és **Szabó József** felszólalása után **Apáthy** módosításával együtt elfogadták.

A herceghalomi mozdonyvezetőt szabadonbocsátották.

Budapest, dec. 4.

A vádtanács ma foglalkozott **Vida János**-nak, a herceghalomi katasztrófa okozójának ügyével, akinek védője a letartóztatás elleni felfolyamodással élt. A vádtanács elrendelte **Vida János** szabadonbocsátását. **Vida** délután 3 órakor elhagyta a pestvidéki ügyészség fogházát.

Tischler Mór alszállítója a bíróság előtt.

Marhaszási bűnpör a törvényszéken.

(Saját tud.) A háboru eddigi tartama alatt a kolozsvári királyi törvényszék már többször foglalkozott hadseregszállítási bűnügyekkel. Ezek között a bűnpörök között a romlott szénán kívül a marhaszási bűnperek szerepeltek a leggyakrabban, úgy, hogy a törvényszék gyorsított bünvádi eljárás szerint ítélkező ötös tanácsa már e téren elsőrangú gyakorlatra tett szert. Legutóbb a Kepes Mór és társai elleni ügyben megtartott főtárgyaláson ismertették a szakértők a marhaszási különböző speciális fajait s tegnap megint csak marhaszás, a Kepes Mór-féle ügygel némileg összefüggő ügy került az ötös tanács elé. A vádlott ezúttal Nuszbecher Chaim naszódai kereskedő és tettestársa, Pfeffermann Hertz kosnai lakos volt.

Nuszbecher Chaim és Pfeffermann Hertz ellen a kolozsvári ügyészség folytatólagosan elkövetett hadiszállítás körüli visszaélés büntette miatt emelt vádat. A vád állítása szerint Nuszbecher szerződést kötött a cs. és kir. hadügyminisztérium ulján, Tischler Mór részére, hogy a hadsereg céljaira 1915. június 2-án, 11-én és július 4-én Naszódon, július 8-án pedig Kisilvan 640 darab marhát fog szállítani. A marhákat a katonai kincstár a kikötött időben át is vette, az árát Tischler főszállítónak ki is fizette. Az üzlet látszólag rendben és tisztességesen le lett bonyolítva, mikor a cs. és kir. hadügyminisztériumhoz egy névtelen feljelentés érkezett. A névtelen levél súlyos vádakkal vádolta meg a marhaszállítókat. — Azt állította többek közt, hogy Nuszbecher Chaim, Pfeffermann Hertz és a nyomozás rendjén fel nem található s felelősségre nem vonható tettestársai az átadásokat megelőzőleg a hajcsárokkal a marhákat szarvuknál lefogatták, bádog kanállal tört söt, sörös pohárral pedig sós vizet öntöttek szájukba. Más alkalommal a mérlegelésnél egyik hajcsár a mérlegen álló marhát szarvuknál fogva lefele nyomta, sőt állítólag az is meg történt, hogy egy embert helyeztek el a mérleg alá, aki minden egyes mérés alkalmával a mérleget lefele huzta.

A hadügyminisztérium a névtelen feljelentést a kolozsvári ügyészséghez tette át s miután annak egyik másik állítása, az nevezetesen, hogy a marhákat átadás előtt sózták és vízzel bőven megittatták, a kihallgatott hajcsárok vallomásaival; az pedig, hogy mérlegelés alkalmával a marhákat szarvuknál fogva lefele nyomták Kántor Vaszilje községi bakter vallomásaival beigazolást nyert, az ügyészség mindkettő ellen vádat emelt. A törvényszék ebben az ügyben már egy ízben kitűzte a főtárgyalást, de akkor elsőrendű vádlott, Nuszbecher Chaim betegsége miatt el kellett napolni. A folytatólagos tárgyalás tegnap kezdődött meg. Ezúttal a másodrendű vádlott, Pfeffermann maradt távol, miért is Gönczy Gábor dr. kir. ügyész indítványára a törvényszék, az ő ügyét elkülönítve, ellene körözőlevél kibocsátását határozta el.

A tárgyalás reggel 9 órakor Nuszbecher Chaim kihallgatásával vette kezdetét. Nuszbecher még most is beteg, szeméin fekete papaszemet visel s csak támaszkodva tud Rudnyánszky Béla báró törvényszéki elnök kérdéseire felelni.

Nem érzi magát bűnösnek s tagadja, hogy a marhákat átadás előtt sóval megettették volna. Azt állítja, hogy a marhák száját, mivel akkor száj- és körömfájás volt, az állatorvos által rendelt fehér porral kenték be. A nyomozat rendjén a hajcsárok azért tettek ellene és társai ellen terhelő vallomást. Mikor őt letartóztatták, ugyanazon emberek, akik azt állították, hogy a marhákat megsózták, felkeresték bátyját s azt ígérték, hogyha megfizeti, visszavonják előbbi vallomását. Bátyja ebbe némileg bele is ment, magához invitálta a hajcsárokat s az előzetesen értesített csendőrök akkor fogták el őket, mikor a pénzzel együtt lakásából kimentek.

A terhelő vallomást tevő hajcsárok olyan környékből valók, ahol köztudomás szerint

pénzért mindig lehet hamis tanut kapni. A feljelentést bosszu művének tulajdonítja.

Vádlott előadása után a bíróság a hajcsárokat hallgatta ki. A hajcsárok ezúttal is megerősítették a vizsgálat rendjén tett vallomásaikat. Állították, hogy Nuszbecher bukovinai illetőségű csendes üzteltársai az átadás előtt nekik a marhák szájára adtak utasítást, mintegy két és fél zsák söt használtak fel erre a célra. Azt is vallják, hogy hallgatásuk fejében nagyobb összegű pénzt kaptak.

Pollák Márkus naszódai kereskedő hasonló értelemben vallott. A terhelő tanuk vallomásaival szemben Neskuti Miklós, Kántor Vaszilja, Gorda Miklós községi rendőrök, akik az átadásnál hatósági közegként szerepeltek, azt állítják, hogy az átadásnál semmi rendellenességet nem tapasztaltak.

Délután 1 órakor a bíróság felfüggesztette a tárgyalást.

A délutáni tárgyalás.

Délután 3 órakor folytatták a tanuk kihallgatását. Kihallgatta a bíróság Tischler Mór, a nyomozás és vizsgálat rendjén szereplő csendőröket, Kendeffy Ödön dr. ügyvédet, Blaskovics József, Székely Ferenc és Muresán állatorvosokat.

Blaskovics és Muresán előadták, hogy őket elsőrendű vádlott a marhák átadásához hívta meg. Székely állatorvos elmondotta, hogy elsőrendű vádlott kérésére beteg marhái részére rendelt cinkumszulfurikumot, ami színére és alakjára megegyezik a sóval. Érdekes volt dr. Schreiber Miklós naszódai közjegyző vallomása, aki elmondotta, hogy Naszódon, Entradámban, Szamosparton és a közeli községekben fölös számmal vannak olyan emberek, akik ocsó pénzért hamisan esküsznek.

Dr. Schreiber előadta, hogy a letartóztatott vádlott testvérbátyja panaszkodott neki arról, hogy a marhahajcsárok folyton zaklatják pénzüket s nem tud szabadulni tőlük, mire tanu ajánlotta, hogy forduljon ügyvédhez, aki hatósági személyek közbejöttével leplezze le a zsarolókat. Ezt igazolta még dr. Stein Izsó ügyvéd, dr. Bráh szolgabíró is. Majd dr. Kendeffy Ödön beszüntető ügyvéd részletesen adta le a zsaroló hajcsárok leleplezését és a beszüntető csendőrök általi letartóztatását. Ezt a leleplezést, ennek komoly voltát és lefolyását igazolták a csendőrök és a járásbíró írodatisztje. Ezek a vallomások lényegesen redukálták a hajcsárok vallomásának értékét.

Majd a védelem részéről feladott tanuk kihallgatására került a sor, akik a hajcsárok vallomásaival szemben igazolták, hogy a vádlott az átadás napján nem is volt Naszódon, hanem az átadás napján hatósági orvos kiküldése végett járt a messze fekvő Besztercén. Magyarnevelő, Óradnán s az ily módon kiküldött orvossal egyszerre érkezett a mérlegeléshez. Ezt az ügydöntő körülményt a szavahihető, érdektelen tanuk egész sora igazolta s ezt a bizonyítási eszközt a védelem teljes sikerrel aknáztá ki s állította szembe a teljesen műveletlen hajcsárok vallomásaival. Az est folyamán kihallgatott többi tanu vallomása mind a védelem állítását igazolta, úgy, hogy nyilvánvaló volt, miszerint a hajcsárok vallomásának szavahihetőségéhez alapos kétely fér. Még egynehány tanu kihallgatására került volna a sor, de ezek kihallgatását holnap délelőtt 9 órára halasztották. Ítélet a déli órákban várható.

A tárgyaláson kihallgatott intelligens, vezetőállásban levő tanuk vallomása szomorú fényávot vet arra az erkölcsi züllöttségre, a mely a naszódai és radnai járásban élő szegényebb sorsú parasztokat, ezeket a teljesen kulturálatlan embereket jellemzi.

Dr. Prall szolgabíró eseteket sorol fel, mely szerint egyes községek lakosainak szavahihetőségét komolyan venni nem lehet, nem szabad. Kihágási eseteket sorolt fel a kisrebrai, entradámi, szamospart stb. községek életéből, ahol a hamis tanuk egész csoportja igazolt teljesen valótlán körülményeket. Dr. Schreiber kir. közjegyző meg a maga praxisából sorolt fel egy igen jellemző esetet s ezt a korrajzot kiegészítette dr. Stein ügyvéd előadása a kir.

bíróságok életéből. Ezek a példák feltűnő módon hívják fel a hatóságok figyelmét és a felsőbb hatóságok jóindulatu beavatkozását, mert ezt az erkölcsi züllöttséget csakis a kultura orvosszerével lehet meggyógyítani. Állami népiskolát kell szervezni ezeken a helyeken, mert a teljes szellemi elmaradottság az erkölcsök teljes lezüllesztet vonja maga után.

De e helyen kifejezést kell adnunk annak a meggyőződésünknek is, hogy a magyar nyelvnek ferjesztése ebben a határszéli vármegyében elsőrendű nemzeti érdek. Csakis a magyar tisztviselők beszélnek magyarul, a gör. kath. és gör. kel. lelkészek — akik a magyar állam nyújtott congrát hűségesen felszedik a kir. adóhivataloktól — egy szót sem tudnak magyarul. Naszód község rendőrei, bírója egy hangot sem tud a magyar nyelvből. A román lakosságról nem is eshetik szó e helyen, mert az meg írni és olvasni semmiféle nyelven sem tud.

A kolozsvári tankerület és az oláh invázió. Az iskolaépületek mindenütt sértetlenek.

— Az „Ujság” tudósítójától. —

A szomorú kimeneteli erdélyi oláh invázió a harci területhez közelfekvő középiskolák működését is megzavarta. Több helyen a körülmények alakulása következtében még most sem kezdődhetek meg az előadások s egyelőre nincs is remény arra, hogy az előadások ebben a tanévben kezdetüket vehessék. Munkatársunk fölkereste Szentimrei Istvánt, a kolozsvári tankerület agilis főigazgatóját, aki a napokban tért vissza az oláhjárta vidékeken tett körutjáról. A tankerületi főigazgató az alábbiakat mondta el az emlékké vált invázió területén levő középiskolák sorsáról:

— A kolozsvári tankerület területén öt középiskola szűntel az oláh háború következtében: a csikszeredai katolikus főgimnázium, a gyergyószentmiklósi állami főgimnázium, a székelyudvarhelyi állami főgimnázium és a főreáliskola és a székelyudvarhelyi református főgimnázium. Az oláhok betörése megakasztotta a székelykeresztúri unitárius főgimnázium működését is, de itt december elsején már megkezdtek az előadást.

— A napokban tértem vissza az oláhjárta vidékekről, ahol megnéztem a kerületemhez tartozó iskolák épületeit. Örömmel állapítottam meg, hogy az épületek mindenütt teljesen sértetlenek. Dacára az oláhok csikszeredai pusztításának, a gyönyörű új iskolai épületek megkíméltek minden rombolástól. Ugy Csikszeredában, mint Gyergyószentmiklóson és Székelyudvarhelyen.

Különben is ezeken a helyeken nem volna célja az előadások megkezdésének, mert az iskolákba alig tudnánk kapni növendékeket. A visszaköltözködés ugyanis ezekre a helyekre még nem kezdődött meg.

Nincs a főigazgató urnak értesülése arról, hogy a szűnetelő iskolák volt növendékei hol folytatják tanulmányaikat?

Hozzám erről eddig nem érkezett pozitív értesítés. Az iskolák, ahova menekülő gyerekek beiratkoztak, értesítik a közoktatásügyi minisztert arról, hogy hány menekülő gyerek iratkozott be. Minket ezek az iskolák nem értesítettek. A menekülőket annak idején bizonyos meghatározott vármegyékbe irányították és így valószínű, hogy a menekülő diákokat az odavaló iskolák szívták föl.

Történt-e valami intézkedés arra vonatkozóan, hogy a menekülő diákok tovább tanulása valami módon megkönnyebbítsék?

Hogyne. A közoktatásügyi minisztérium ebben az irányban több üdvös rendeletet adott ki. Így például azok a menekülő diákok, akik a székelyudvarhelyi állami főreáliskola internátusában ingyenes, vagy kedvezményes ellátásban részesültek, ezt a kedvezményt ezután is megkapják. Ezért a kormány a

nyitramegyei Szakolcán állami főreáliskolát létesített nagy internátussal, ahova beosztották az udvarhelyi és a brassói reáliskolák tanárait és ide vették fel az udvarhelyi reáliskola internátusának ingyenes és kedvezményes növendékeit.

— És mi történt a szünetelő gimnáziumok tanáraival?

— A gimnáziumi tanárokat különféle intézetekhez osztották be és most valamennyien szolgálatot teljesítenek.

HIREK

— Tisztelettel kérjük helyi előfizetőinket, ha kihordóink az „Ujság”-ot d. c. 10 óráig nem kézbesítik, úgy szíveskedjenek azt kiadóhivatalunkkal (Gombos-papírüzlet), akár telefonon (204), akár személyesen megrek-lamálni, hogy ezáltal meggátoljuk a pontatlan kézbesítést.

„UJSÁG” kiadóhivatala.

A pragmatika szankció

és

Nikita unokái.

Izgató a kérdés, hogy a velünk háboruban álló hitszegő olasz király gyermekei, az öreg Nikita unokái, várományosai-e a magyar trónnak s így a pragmatika szankció értelmében Nikita unokája lehetne-e magyar király és osztrák császár? Azért vethető fel ez a kérdés, mert hisz III. Viktor Emánuel olasz király szintén egyenes leszármazottja Mária Teréziának. Ezt a leszármazást a következő genealogiai tábla igazolja:

II. Lipót

I. Ferenc király		Mária Terézia férjezet
		I. Viktor Emánuelné.
Ferenc Károly főherceg		Karlo Albert
Károly Lajos főherceg		II. Viktor Emánuel
Otto főherceg		Umberto
IV. Károly király		III. Viktor Emánuel.

Ebből látható, hogy IV. Károly magyar király és III. Viktor Emánuel olasz király *negyedigiglen való unokatestvérek* és így a pragmatika szankció értelmében III. Viktor Emánuel jogutódai tényleg várományosai a magyar királyi és az osztrák császári trónnak.

Amde a pragmatika szankció értelmében magyar király csak osztrák főherceg lehet; — de mivel nyilvánvaló, hogy Nikita unokája nem osztrák főherceg: tehát mégis kérdés, hogy lehetne-e belőle magyar király? Itt jön virtualis aktualitásba az a kérdés, hogy a három leányágon belül ki házasodott, vagyis idegen dinasztiahoz férhezment osztrák főhercegnők jogutódai — ellenére annak, hogy ezek a jogutódok nem osztrák főhercegek és nem osztrák főhercegnők — mifele jogon várományosai a magyar királyi és az osztrák császári trónnak?

Erre vonatkozólag a megboldogult Ferenc Ferdinánd házasságának törvénybe iktatása alkalmával kétféle közjogi felfogás alakult ki az országgyűlésen. Az egyik Széll Kálmáné volt, aki a kiházásodott főhercegnő közjogi státusára nézve a következőket mondotta: „Bár igaz, hogy az idegen dinasztia tagjaihoz férjhezment osztrák főhercegnők a házasság által elveszítik főhercegnői rangjukat, de azért a magyar trónra mégis örökösödési joggal bírónak tekintendők, mert rájuk nézve a trónörökösödés már akkor nyílt meg, amikor osztrák főhercegnők voltak, vagyis születésük pillanatá-

ban. Ezt mi elhisszük Széll Kálmának, de nem erről van szó, hanem arról, hogy a kiházásodott osztrák főhercegnők jogutódai, például Nikita unokái számára *mikor nyílt meg a magyar királyi trónra való várományosi jog?*

A második közjogi felfogás Szilágyi Dezsőé volt, aki szerint azért maradt fenn a más dinasztia tagjaihoz férjhezment osztrák főhercegnő utódainak virtualis, vagyis a magyar királyi trónra való örökösödési joga, mert az ismeretes három leányágnak az utódai a trónöröklés rendjében be vannak foglalva. Szilágyi Dezsőnek is elhisszük ezt, de miért bir ez az utód örökösödési joggal, amikor nem osztrák főherceg?

Eltekintve tehát attól, hogy mind a két közjogi doktrína sántít: a kétféle közjogi felfogás ugyanazt az eredményt állapítja meg, vagyis megállapítja III. Viktor Emánuel és Nikita ivadékainak várományosi jogát a magyar királyi székre. A dolog csak mint közjogi kuriozitás érdekel bennünket, de mégis meggondolandó volna, hogy a hitszegő olasz király és a vén Nikita jogutódait nem kellene-e megfosztani törvényhozási uton a pragmatika szankció áldásaitól?

Dr. Kalmár Antal.

(Jelölő-értekezlet a dec. 10-én tartandó városi képviselőválasztásra.)

Ahulirottak tisztelettel meghívjuk Kolozsvár sz. kir. város választópolgárait f. hó 6-án, délután 5 órakor a városháza közgyűlési termében tartandó jelölő-értekezletre. Az ellenzéki pártoknak a munkapárttal létesített országos megállapodása értelmében jelöltekül csak a függetlenségi párt tagjai jöhetnek számba, mivel a törvényhatósági bizottságban betöltendő két helyi függetlenségi pártiak elhunytá folytán üresedett meg, még pedig egy hely a IV. kerületben dr. ifj. Török István hősi halála, egy hely pedig a III. kerületben Karácsonyi Sándor elhunytá következtében. Kolozsvárt, 1916 dec. 4. Dr. Apóthy István, Tanács József, dr. Pósta Béla, dr. Kenes Béla.

(Egy kolozsvári lelkész tragikus halála.)

Az egész városban megdöbbenést keltett *Vásárhelyi József* ref. lelkész, püspöki titkár tragikusan hirtelen halála. Az alig 24 éves tehetséges ifju lelképásztor egyike volt egyháza legképzettebb papjainak, évekig élt Franciaországban s az egyetemen a francia nyelv előadója volt. Nagy jövőt jósoltak neki s máris a kolozsvári theologia tanárává szemelték ki. Csütörtökön hirtelen ágyának dőlt *Vásárhelyi*: a difteritiz és skarlát egyszerre támadta meg. Az orvosi tudomány nem segíthetett rajta s rövid néhány napi szenvedés után vasárnap meghalt. Ma temetik a kiváló fiatal lelkészt, akinek halála méltán ejti gyászba egyházát.

— (Erdélyi papok a harctéren.) A gyulafehérvári papnevelő intézet gimnazista növendékei közül eddig tizenötöt hívtak be katonai szolgálatra, akiknek legtöbbje már zászlós. *Kajár* Lukács katona-kispap hősi halált halt. A Brassó melletti csatában kapott súlyos sebet és a vasuton szállítás-közben kiszenvedett. A theológusok közül önként ment a harctérre *Vinczeff* Pál, aki megszerezte a kis ezüstérmét és az oroszleányországi csatákban hősi halált halt.

— (Kolozsvár petroleumszükségletének biztosítása.) A kereskedelmi miniszter tegnap leiratot küldött a városi tanácshoz, amiben arról értesítette, hogy Kolozsvár petroleumszükségletét december hónapra 2000 métermázsában állapította meg s gondoskodott arról, hogy

ez a petroleum még e hó közepén megérkezzen Kolozsvárra. A 2000 métermázsá, körülbelül 20.000 liternyi petroleumot az „Ujság”-ban már ismertetett módok szerint fogják szétosztani. A városi tanács a rendőrség útján megállapította, hogy a város területén jelenleg 5000 liter petroleum van, aminek kiadását már a tegnapi nap folyamán az egyes üzletekben meg is kezdték.

— (Megbűntetett árdrágítók.) A rendőrség kihágási ügyosztálya Abrudán Jánosné gerendi lakost 10 napi elzárásra és 10 napi elzárással megváltható 100 korona pénzbüntetésre, Halmosán Gergely szamosfalvi lakost pedig 5 napi elzárásra és 5 napi elzárásra átváltoztatható 100 korona pénzbüntetésre ítélte el. Abrudánné a piacra hozott tejet és tojást akarta uzsoráron eladni, Halmosán pedig megdöglött disznójából készített szappanának kilóját akarta 19 koronáért eladni. A birtokában talált szappant a rendőrség elkobozta s 7 korona maximális áron hozta forgalomba.

— (Ellopott briliánsgyűrűk.) Sors Alfréd eszéki lakos tegnap délután megjelent a rendőrségen s előadta, hogy a pozsegi állomáson feladott csomagját utközben ismeretlen tettesek felbontották és abból két darab kétezer korona értékű briliánsgyűrűt loptak el. A rejtélyesnek látszó ügyben a rendőrség bevezette a nyomozást.

— (A loállomány összeírása.) A honvédelmi miniszter körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat, hogy folyó év december havában a lo- és jármű-összeírás s ennek megtörténte után 1917. március 1-ig kezdettel újabb lószorozás fogantatásának. A városi tanács katonügyi osztálya ezzel kapcsolatban közhírré teszi, hogy Kolozsváron a lo- és jármű-összeírást a katonügyi osztályban folyó hó 12. és 16-ika közötti időben tartják meg. Ez alatt az idő alatt minden néven nevezendő jármű bejelentendő. A lovak értékének megállapításánál a mai forgalmi árak veszendők figyelembe. A lo értéke becslés útján állapítatik meg. Mindazok a lovak, amelyek az 1917. évi március hó 1-től kezdődő lóosztályozások idejében bármely okból nem fognak elővezettetni, utólag osztályozás alá vonhatók. A sorozásnál azokat a négy éven aluli lovakat, amelyek negyedik évüket 1917. december hó 31-éig elérik, a most elrendelt osztályozásnál okvetlenül elő kell vezetni.

— (Harmadszor is megszökött a türkösi rablógyilkos.) Megemlékeztünk arról a vakmerő szökésről, amelyet özvegy Ghó Szász Andrásné, gazdag türkösi öreg asszony rablógyilkosa követelt el Brassó kiürítése alkalmával, amikor a brassói törvényszéki fogház lakóit elszállították. A megrögzött fiatal gonosztevő terve akkor meggyűsült, mert a véletlen esodálatos játéka folytán az őreitől már megszabadult rablógyilkos az országúton szembetalálkozott a brassói határrendőrség két tisztjével, akik felismerték és lefűlelték. A rablógyilkost akkor *Jódy* Endre határrendőrfogalmazó átadta a csendőrségnek azzal az utasítással, hogy szállítsák a nagyváradi törvényszék fogházába. Mi történt utközben, mi nem, azt nem lehet tudni. Bizonyos csak az, hogy a rablógyilkos unoka ismét megszökött. Még pedig ezúttal sikerrel, amennyiben hetek óta nyomaveszett. A bünygyi nyomozó hatóságok keresik. Nem tartják kizártnak, hogy a fiatal gonosztevő valahol katonai szolgálatra jelentkezett, miután ezirányú óhaját több ízben kifejezésre juttatta még letartóztatása idején.

— (Hölgyek figyelmébe!) Dr. Biró Zoltánné kozmetikai műintézele, Fehér-Bárány palota. Legmodernebb szépségápolás. Arcgőzölés, arcápolás, Ránceltávolítás. Szépséghibák kezelése. Hajfestés. Hajeltávolítás, stb.

— (Ekszeri, órák) és ezüst árut teljes bízalommal *Dobó Albert* cégnél Kolozsvárt, Matyás kir.-tér (volt Husznik üzlet) vásárolhat. Szolid, szabott árak. Látszerészeti cikkek elárúsítása. Telefon interurbán 842. szám.

— Névjegyeket vidékre is leg-
rövidebb idő alatt készít a Gombos F. Lyceum-könyvnyomda Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 12. szám.

— (Titokzatos dráma az erdei lakban.) Fogarásról írják: Nehány héttel ezelőtt Kiss Dénes és Schuller Sámuel kincstári erdőőrök, akik annak idején résztvettek a Sikorsky-zászlóalj harcaiban, az elmúlt napokban hazatértek Fogarasra, hogy polgári foglalkozásukat megkezdjék. A két erdőőr a felsőárpási havasokban lévő kincstári erdőlakban, egy lakatlan, elhagyott helyiségben találkoztak otthon először egymással, ahol eddig ismeretlen okból titokzatos dráma játszódott le közöttük. Bizonyos csak annyi, hogy a két erdőőr között élet-halál harc folyt le az erdei magányban, amelynek folyamán Kiss Dénes, aki maga is súlyosan megsebesült, megölte Schuller Sámuel. Kiss Dénes azzal védekezik, hogy a fölötté ingerlékenynek ismert Schuller hirtelen megőrült, fegyverrel támadott rá és önvédelemből volt kénytelen társával végezni.

— (Házasság.) Várady Zsuzsika urleány Kolozsvárról, Bogdán Jenő Budapestről e hó 3-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— (Peller Adolf) fakeskedő 60-ik életévében f. hó 3-án meghalt. Temetése f. hó 5-én d. u. 2 órakor lesz a Nagyszamos-u. 2. sz.-tól.

Irodalom és művészet.

Nemzeti Színház.

Kedd: d. u.: Lear király. (Első ifjúsági előadás. Rendkívüli olcsó helyárakkal. Előadó: dr. Kiss Ernő.)
Kedden: Hivatalnoklány. (Ujdonság, 3. adszor. Bérlet 59. C.)
Szerdán: Névtelen asszony. (Ujdonság, 5. ödször. Bérlet 60. D.)
Csütörtök: A Papa kedvence. (9. edször. Berky Lili vendégjátékával. Rendes helyárakkal. Bérlet 91. sz. A.)
Péntek d. u.: Aranyember. (Félhelyárakkal.)
Péntek este: Zsuzsi. (Ujdonság először. Berky Lili vendégjátékával. Rendes helyárakkal. Bérletszűnet XX. sz. D.)
Szombaton d. u.: Biboros. (Rendkívüli délutáni előadás félhelyárakkal.)
Szombat este: Zsuzsi. (2. ödször. Berky Lili vendégjátékával. Rendes helyárakkal. Bérlet 62 sz. B.)

Szinkör-mozgó.

Kedd: OTHELLO. (Az első Shakspeare-film). Ezenkívül: Öfelsége I. Ferenc József temetése Bécsben.
Szerda: Othello. Ezenkívül: Öfelsége I. Ferenc József temetése Bécsben.
Csütörtök: A varázskeringő.
Péntek: Az ezüst kecske. (Főszereplők: Várkonyi Mihály, Kühnberg Leontin.) Az előadások fél 3 órakor kezdődnek.
Szombat: Mister Robinson. (Amerikai szenzáció.)
Vasárnap: Az ezüst kecske. (Bródi Sándor regénye a filmen).

Egyetem-mozgó.

Kedd: Egy Pierrot története. (Főszereplő: Francesca Bertini).
Szerda: Az amolyan nő. (Öt fejezet egy boldogtalan házasságot. Ezenkívül Öfelsége I. Ferenc József temetése Bécsben.)
Csütörtök: Az amolyan nő. Ezenkívül Öfelsége I. Ferenc József temetése Bécsben.
Péntek: A gyónás szentsége. (Az előadások fél 3 órakor kezdődnek.)
Szombat: Az ezüst kecske. (Bródi Sándor regénye a filmen).
Vasárnap: Mister Robinson.

Uránia-színház.

Kedd: A fittinforthy játékház. (Izgalmas detektív-dráma).
Szerda: A fittinforthy játékház.
Csütörtök: A gyónás szentsége.
Péntek: Varázskeringő. Ezenkívül: Öfelsége I. Ferenc József temetése Bécsben. (Az előadások fél 3 órakor kezdődnek.)
Szombat: Titkos küldetés. (Érdekfeszítő filmszenzáció).
Vasárnap: A svihákok.

* Zsuzsi — Berky Lillivel. A „Három a kis lány” óta nem volt ujdonság, amely oly lázas és általános érdeklődést keltett volna, aminő most a „Zsuzsi”-t megelőzi. Fokozza az érdeklődést az, hogy a főszerepet Berky Lili fogja játszani nálunk, aki a „Mágnás Miska” óta új szerepet nem kreált. Péntek estére van kitűzve a premier, de már most olyan tömegesen váltják a jegyeket, hogy előreláthatólag a bemutatkozó előadása napjaink minden jegy elővétele fog elkelní. A pénteki premiert bérletszűnetben fogják megtartani s minthogy a bérlet elővételi joga már lejárt, most már az összes páholyok a nem bérlet közönség rendelkezésére állanak. Nagyszerű és hálás feladat jutott a „Zsuzsi”-ban Harsányinak, Dzsérinek, Nagy Gyulának, Miklóssi Margitnak, Laczkó Arának, Szabados Piroskának, Kertésznek, Ujvárinak. Minden jel arra mutat, hogy Barta Lajosnak ez a gyönyörű, új magyar darabja, amely Budapesten olyan óriási sikert aratott, nálunk is az idei évad szenzációja lesz.

* Délutáni előadás. A mai ifjúsági előadás kivül még három délutáni előadás lesz ezen a héten a színházban: pénteken, amikor az „Aranyember”-t, szombaton a „Biboros”-t s vasárnap, amikor a „Sárga csikó”-t adják (Berky Lillivel Erzsike szerepében). Mind a három előadás jegyeit már most árusítják.

* Papa kedvence. A legmulatságosabb énekes bohózat egyike, a „Papa kedvence” fog csütörtökön este színrekerülni ez évadban először. A címszerepet most is Berky Lili fogja játszani s a többi szerepet Ujvári Lajos, Laczkó Aranka, Miklóssi, Nagy Gyula, Réthely, Harsányi, Kozma.

* Carmen elmarad. Miután a honvédszenekar még ezideig nem kapott engedélyt a színházban való játszásra, a „Carmen”-nek ma és holnap estére hirdetett előadása elmarad. Ma este helyette Raskay Ferenc új darabja, a „Névtelen asszony” kerül színpadra. A „Carmen”-re váltott jegyek érvényesek ugyan ezekre az előadásokra is, kivánságra azonban az előre váltott jegyek árát visszafizetni a pénztár. A hét előbbi napjaira hirdetett előadások változatlanul maradnak.

* „Az Est” eredeti fényképfelvételei I. Ferenc József temetéséről láthatók „Az Est” hírlapiroda és könyvkereskedésében, Kolozsvár, Wesselenyi Miklós-u. 11. Telefonszám 7-86.

Othello a moziban. Ma és szerdán az első Shakespeare-film, „Othello”-t fogják a Szinkör-mozgóban bemutatni. Ezenkívül bemutatásra kerül Öfelsége temetéséről készült mozgófénykép felvételek.

Az ezüst kecske. Bródy Sándor briliáns regénye, az „Ezüst kecske”, amely „Medikus” néven színpadra is került, fog e hét végén bemutatásra kerülni és pedig pénteken és vasárnap a Szinkör-mozgóban, szombaton az „Egyetem-mozgóban”. A főszerepet Várkonyi Mihály és Semlián Kühnberg játsszák az „Ezüst kecske”-ben.

A fittinforthy játékház. Kedden és szerdán az Uránia-színházban egy izgalmas cselekményű detektív-dráma kerül bemutatásra „A fittinforthy játékház” címen.

Egy Pierrot története. Francesca Bertini alakítja a főszerepet az „Egy Pierrot története” c. filmdrámanak, amely ma este fog az Egyetem-mozgóban bemutatásra kerülni.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZÁSZ ENDRE.

LAPTULAJDONOS:

GOMBOS FERENCZ „LYCEUM”-KÖNYVNYOMDA.

KIADÓ: GÖPPOLT GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL TELEFON: 204.

Kisebb v. nagyobb
mennységben

répát

veszek. Cim: Gombos-papírület.

◆ Női ◆ kalapok

átformálását,
festését a legújabb
divat szerint
vállalja

A

Kolozsvári Központi
Nőikalap Divatáruháza

Deák Ferenc-utca 12. sz. (emelet)

Gyermekek-sapkáit,
fejkötőket rendelésre
divatlap szerint rövid
idő alatt készít.

Videki megrendelések
pontosan eszközöltetnek

Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T.

Kolozsvár, Mátyás király-tér 32.

Részvénytőke 2 millió korona.

A bank elfogad betéteket: takarékpénztári könyvekre és folyószámlára.

Értékpapirokat, betéti könyvek és más értékek őrzését és kezelését (nyitott levél) elvállalja.

Idegen pénznemek beváltása.

Hadifoglaltok részére átutalásokat elvállalunk, csak az idegen költség felszámítása mellett.

A magyar királyi osztálysorsjáték főelárusító helye.

Hivatalos órák d. e. 9-12 óráig.

GOMBOS FERENCZ KOLÓZSVÁR

LYCEUM-KÖNYVNYOMDA

DEÁK FERENCZ-U. 12

GYORSAN, PONTOSAN, IZLÉSESEN ÉS SZOLID ÁRBAN RÖVID IDŐ ALATT KÉSZÜLNEK:

TELEFON: 204.

SZÁMLÁK, CIMKÁRTYÁK, BELÉPTI JEGYEK, ÁRJEGYZÉKEK, ÜZLETI LEVÉLPAPIROK ÉS BORITÉKOK DISZNYOMÁSSAL, TÁBLÁZATOK, ÜZLETI LEVELEZŐLAPOK, SZÁLLÍTÁSI BÁRCÁK, FALRAGASZOK, GYÁSZLAPOK, ESKÜVŐI ÉS BÁLI MEGHÍVÓK, HAVI FOLÓIRATOK, MŰVEK KINYOMATÁSA, TOVÁBBÁ MINDEN KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT SZOLID ÁRBAN KÉSZIT

TELEFON: 204.

NÉVJEGYEK VIDÉKRE IS LEGRÖVIDEBB IDŐ ALATT KÉSZÜLNEK